

Till:

Statsminister Stefan Löfven
Statsrådsberedningen
Rosenbad 4, 111 52 Stockholm

Kopia för kännedom till:

Kulturdepartementet
Drottninggatan 16, 111 51 Stockholm

Näringsdepartementet
Mäster Samuelsgatan 70, 111 21 Stockholm

Stockholm, 28 augusti 2018

Bästa statsminister Stefan Löfven,

Vi, experter i samiska frågor samt Civil Rights Defenders och Naturskyddsföreningen, skriver till Dig med anledning av uttalanden som gjorts nyligen av regeringsföreträdare, inklusive Dig personligen, kring rättsliga spörsmål som berör det samiska folkets situation.

Sedan år 1977 har den svenska staten som bekant genom riksdagens erkännande tagit rättslig ställning för det samiska folkets status som urfolk. Vi noterar att den svenska staten i flertalet sammanhang - ofta i sitt biståndsarbete - gör en god analys av andra urfolksgruppers rättighetsutmaningar, inte minst vad rör frågan om inflytande över traditionella marker. När det kommer till det samiska folket, präglas dock inte debatten av samma klarsynhet.

Nyligen uttalade sig statsministern¹ och näringsministern² kring hur staten bör agera i förhållande till det samiska folket, bland annat i frågor som rör ILO 169 och den så kallade vetorätten. Kommentarererna ger oss intrycket av att det bland ledande politiker alltjämt råder viss okunskap kring svensk och internationell juridik som berör samer. Vidare leder dessa uttalanden till förvirring i ljuset av det mera insiktsfulla perspektiv som framförts av kulturministern³, som ju är den för det samiska folket ansvariga ministern. Denna diskrepans i synsättet bland regeringsföreträdare har kommit till uttryck bland annat i den artikelserie som under sommaren publicerats i Svenska Dagbladet.

¹ Sveriges Radios podd Det politiska spelet, den 14 augusti 2018; <https://sverigesradio.se/sida/avsnitt/1141559?programid=4743>.

² Svenska Dagbladets artikelserie Striden om sameland, den 19 juli 2018; <https://www.svd.se/damberg-gar-emet-sametinget-ingen-vektoratt/i/utvalt/om/striden-om-sameland>.

³ Svenska Dagbladets artikelserie Striden om sameland, den 22 juli 2018; <https://www.svd.se/bah-kuhnke-samernas-ratt-vager-tyngre-an-gruvnaringen>.

Civil Rights Defenders bedriver tillsammans med samiska företrädare och Naturskyddsföreningen ett långsiktigt arbete för att stärka samers mänskliga rättigheter. Undertecknande konstaterar att den nuvarande regeringen tagit flera viktiga steg för att möta den växande internationella kritik som Sverige erhåller. Med avstamp i det sistnämnda skulle vi dock vilja ställa några frågor till Dig.

1. Hur förklarar Du att regeringen inte lever upp till Sveriges åtaganden gentemot samer, i enlighet med vad som kontinuerligt påpekats av internationella övervakningsorgan, samt att det råder en diskrepans mellan den av regeringen förda politiken avseende urfolk i andra länder och det samiska folket?
2. Vad anser Du att regeringen har för ansvar för att samepolitikens ansvariga ministrar gör motsägelsefulla uttalanden - allihopa med hänvisning till gällande rätt?
3. Vilka åtgärder vill och kommer regeringen att ta för att förbättra kunskapen bland ledande politiker om samers historia, nuvarande situation och den samiska kulturens och näringars rättsliga förutsättningar?
4. Har regeringen som ambition att agera för motsvarande kunskapslyft i svenska grundskolor?
5. Till sist; hur avser regeringen att fortsätta att arbeta med en samisk konsultationsordning (Ds 2017:43) för att stärka det samiska inflytandet i frågor som berör dem?

Senare i höst kommer samiska aktörer tillsammans med Civil Rights Defenders och Naturskyddsföreningen att anordna ett kunskapsseminarium i riksdagen i syfte att lägga fokus på juridikens grundläggande betydelse för frågor som berör det samiska folket. Vi välkomnar varmt även regeringsrepresentanter till detta evenemang. Vi är förstås också öppna för att föra en dialog om eventuella frågetecken i frågor som berör det samiska folkets rättsliga status som urfolk och dess betydelse för samers rättigheter i Sverige.

Tack på förhand, och Med Vänlig Hälsning,

Jonas Vannar, medlem i Sirges sameby

Josefina Skerk, ledamot i Sametinget, Jakt- och Fiskesamerna

Marianne Gräik, ordförande i Jüingevaerie sameby

Marie Persson Njajta, grundare av Stoppa gruvan i Rönnbäck och Sametingsledamot, Landspartiet Svenska Samer

Peter Rodhe, ordförande, Riksorganisationen Same Ätnam

Åsa Simma, Teaterchef, Giron Sámi Theáhter

Karin Lexén, Generalsekreterare, Naturskyddsföreningen

Anders Pettersson, Executive Director, Civil Rights Defenders